

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/258/2022
Identifikačné číslo spisu: 4220203243
Dátum vydania rozhodnutia: 13.12.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:4220203243.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Obce Čalovec, Čalovec, Staničná 170, IČO: 00 306 401, zastúpenej advokátkou JUDr. Andreou Szábóovou, Komárno, Františkánov 16/2, proti žalovanému A. S., narodenému XX. J. XXXX, N. č. XXX, zastúpenému advokátskou kanceláriou LEXANTE s. r. o., Bratislava, Slávičie údolie 106, IČO: 53 362 624, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Matúš Červený, o vypratanie nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 5Cb/90/2020, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 16. marca 2022 č. k. 6Co/8/2022-197, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Komárno (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 29. júna 2021 č. k. 5Cb/90/2020-150, v spojení s opravným uznesením z 21. decembra 2021 č. k. 5Cb/90/2020-189 uložil žalovanému povinnosť vypratať pozemok nachádzajúci sa v katastrálnom území N., obec N., okres B., parcela registra „C“, parcelné číslo XXX/XX o celkovej výmere 82.603 m², druh pozemku orná pôda, vedená Okresným úradom v B., katastrálnym úradom na LV č. XXX pre katastrálne územie N. (výrok I.), v časti žalobného petítu o odstránenie vecí z tohto pozemku, zariadenia, živých zvierat a odovzdanie ich žalobcovi zastavil (výrok II.), a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (výrok III.).

1.1. Súd prvej inštancie mal za to, že nájom medzi stranami konania skončil uplynutím výpovednej lehoty po doručení výpovede, t. j. 28. februára 2014. Po tomto dátume bol žalovaný v užívaní predmetu sporu bez právneho dôvodu, a zo súhlasného tvrdenia strán sporu tiež vyplynulo, že k následnému uzatvoreniu ďalšej nájomnej zmluvy už nedošlo. Z listinných dôkazov mal rovnako súd prvej inštancie za preukázané, že žalobkyňa žalovaného vyzvala na vrátenie a prevzatie pozemku do konca roka 2019, pričom žalovaný výzvu riadne prevzal. Splnením i tejto požiadavky mal súd prvej inštancie za preukázané, že užívacie právo žalovaného je bez právneho dôvodu.

1.2. Ďalej mal súd prvej inštancie za to, že pasívna legitimácia žalovaného je daná, keďže predmet sporu užíva a to na účely jeho podnikania ako živnostník. Ohľadne identifikácie nehnuteľnosti mal súd prvej inštancie za to, že síce strany konania v zaniknutej nájomnej zmluve dohodli iba časť z pozemku XXX/XX, sám žalovaný pri výpovedi uviedol, že pri odovzdaní v prírode mu nevymerali predmet nájmu. Ostatná časť z pozemku XXX/XX, ktorú žalovaný neužíva, sa tejto povinnosti netýka.

1.3. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie v zmysle § 255 v spojení s 262 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) tak, že žalobkyni priznal plnú náhradu trov konania i napriek čiastočnému úspechu v konaní. Súd prvej inštancie vychádzal pri tom z toho, že späťvzatá časť návrhu sa týkala iba toho, v čom malo spočívať vypratanie. Neúspech žalobkyne v tejto časti súd prvej inštancie považoval za nepatrný, nakoľko sa nejednalo o samostatný nárok ale iba o spresnenie povinností žalovaného pri vyprataní predmetu sporu.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo 16. marca 2022 č. k. 6Co/8/2022-197 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd vo svojom odôvodnení skonštatoval, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na posúdenie prisúdeného nároku, vzal do úvahy všetky rozhodujúce skutočnosti, ktoré z vykonaného dokazovania vyplynuli, a dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil. Jeho rozhodnutie je náležité skutkovo a právne zdôvodnené a zodpovedá všetkým požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Prijaté právne závery zrozumiteľne vysvetlil, a z odôvodnenia jeho rozhodnutia nevyplýva jednostrannosť ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Odvolací súd sa tak v zmysle § 387 ods. 2 CSP obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov rozsudku súdu prvej inštancie, na ktoré odkázal, pretože v odvolacom konaní nevyšli najavo skutočnosti a dôvody, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchyliť.

2.2. Na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie v jeho preskúmaných častiach odvolací súd poukázal na to, že bezsporu žalovanému nesvedčí žiaden právny titul, ktorý by ho oprávňoval k užívaniu sporom dotknutej nehnuteľnosti. Jeho nájomný pomer totiž skončil výpoveďou zo strany žalobkyne, nový nájomný pomer mu nevznikol, a v konaní nebol preukázaný ani iný právne aprobovaný dôvod zakladajúci právo žalovaného užívať žalobkyni vlastnícky patriacu nehnuteľnosť. Samotný žalovaný vo svojom odvolaní túto skutočnosť potvrdil, čím sú naplnené predpoklady pre aplikáciu § 126 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“).

2.3. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP tak, že žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

3. Žalovaný (ďalej aj ako „dovolateľ“) podal voči rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP. V úvode svojho dovolania navrhol a požiadal o odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 CSP, nakoľko pozemok, o ktorom sa rozhodovalo pred súdmi nižšej inštancie poskytuje priestor 40 živým zvieratám - koňom, pre ktoré neexistuje alternatíva, kam by ich žalovaný presunul. Rovnako poukázal na skutočnosť, že je len štvrtinovým spoluvlastníkom koní, takže nie je výlučne na jeho rozhodnutí, ako s nimi bude naložené. Ďalej uviedol, že procesné nedostatky vidí predovšetkým v arbitrárnosti rozhodnutí, ktoré nereflektovali skutočnosti vyplývajúce z predložených dôkazov, a iné nedostatky dôkazných prostriedkov ignorovali, alebo v rozhodnutí o povinnosti nahradiť 100% trov konania napriek skutočnosti, že žalobkyňa vzala žalobu v časti späť. Dovolateľ rovnako poukázal na to, že v konaní sa žiaden zo súdov nezaoberal pasívnou legitimáciou žalovaného, ktorý je podnikateľským subjektom, hoci na nájomnej zmluve bol žalovaný identifikovaný iba menom a priezviskom. Ďalšími skutočnosťami, ktorými sa podľa dovolateľa odvolací súd nezaoberal sú, že žalobkyňa opakovane zavádzajúco a zmätočne komunikovala so žalovaným, žalobkyňa podľa žalovaného nepredložila dokument potvrdzujúci, že vôbec došlo k výpovedi nájomnej zmluvy a skončenie zmluvy považuje za neplatné a protiprávne, a žalovanému nebolo predložené samotné uznesenie obecného zastupiteľstva, ktoré by schválilo vypovedanie nájmu. Ďalej súdy nižšej inštancie podľa žalovaného odignorovali, že žalobkyňa sama potvrdila trvanie nájomného vzťahu. V neposlednom rade sa podľa žalovaného súd nevysporiadal s tvrdeniami žalovaného v jeho vyjadrení k žalobe, a rovnako sa nižšie súdy podľa žalovaného nevysporiadali s tým, že žalobkyňa videla problém v nájomnom vzťahu iba pri žalovanom, nie aj ostatným osobám. Žalovaný ďalej poukázal na to,

že v konaní nemal zvoleného právneho zástupcu a nie je vylúčené, že vzhľadom na to, že často komunikuje v maďarskom jazyku neporozumel úplne všetkým tvrdeniam v rámci konania. Žalovaný tak nepribratie tlmočníka vníma ako procesné pochybenie zo strany súdov, ktorým malo byť zrejmé, že môže nastať problém v komunikácii. V závere svojho dovolania požiadal dovolací súd aby zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie.

4. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že rozsudky súdov nižšej inštancie považuje za správne v plnom rozsahu, dovolanie považuje za nedôvodné a navrhuje aby dovolací súd dovolanie odmietol ako neprípustné, prípadne zamietol ako nedôvodné. K návrhu žalovaného na odklad vykonateľnosti žalobkyňa uviedla, že dlhodobé tolerovanie a prihliadanie na potreby žalovaného dospeli k zjavnej neúmeru v právach a povinnostiach strán sporu v neprospech žalobkyne, čím je podľa žalobkyne odklad vykonateľnosti nedôvodný. Žalobkyňa ďalej uviedla, že z obsahu dovolania nie je zrejmé, ako sa žalovaným vymedzené nedostatky premietli do výsledku konania, keď žalovaný opakovane potvrdil, že užíva predmet sporu bez akéhokoľvek právneho titulu. Žalobkyňa má za to, že v danom prípade sa žalovaný domáha zdôvodnenia rozhodnutia nad rámec, lebo to už súdy nižšej inštancie objektívne uspokojivým, primeraným a zrozumiteľným spôsobom urobili. Poukázala na to, že riešenie neoprávneného užívania predmetu sporu trvá približne deväť rokov, a minimálne z tohto dôvodu konajúce súdy vykonali dostatočné dokazovanie. K námietke žalovaného o tom, že v konaní nemal advokáta a do konania nebol pribratý tlmočník žalobkyňa uviedla, že ide o novú námietku žalovaného. Žalobkyňa uviedla, že z celej rozsiahlej niekoľko ročnej korešpondencie je zrejmé, že žalovaný píše rozsiahle listy v slovenskom jazyku. Žalobkyňa ani na pojednávaní nepostrehla, že by žalovaný nevedel komunikovať, rovnako nemá vedomosť o tom, že by žalovaný žiadal tlmočníka. Ohľadom skutočností, že žalovaný nemal advokáta žalobkyňa uviedla, že ide o rozhodnutie žalovaného, a táto námietka je preto irelevantná. V ďalšej časti žalobkyňa poukázala na to, že ostatné námietky žalovaného považuje za irelevantné a len v krátkosti sa k nim vyjadrila, že súdy riešili otázku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného, že jej nie je zrejmé, v čom vidí žalovaný mätúcu komunikáciu, a skutočnosť, že nevedel čo mu bolo vypovedané uviedol účelovo prvýkrát v dovolaní. K ďalšej námietke žalovaného uviedla, že žalobkyňa svoje uznesenia zverejňuje na svojej webovej stránke aj úradnej tabuli, a že sa žalovaný pravidelne zúčastňoval na rokovaní obecného zastupiteľstva žalobkyne, čím má žalobkyňa za to, že žalovaný má pravidelný prístup k jej rozhodnutiam. Ohľadom námietky žalovaného o žiadosti o kúpu predmetu sporu a nesplniteľnej podmienky zmluvy žalobkyňa uviedla, že žalovaný nemá žiadny právny nárok na uspokojenie požiadaviek, ktorých sa ako nevlastník domáha, a cieľ, prečo žalovaný hodlal prenajať predmet sporu stanovil žalovaný, nie žalobkyňa. Je preto podľa žalobkyne na žalovanom, že si prenajal jeho pozemok.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) uvádza nasledovné:

6. Žalovaný v rámci podaného dovolania požiadal, aby najvyšší súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia odvolacieho súdu. Najvyšší súd nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP; v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie (toto sa vydáva iba v prípade vyhovenia návrhu, pozn.).

7. Vzhľadom na obsah podaného dovolania dovolací súd už na tomto mieste považuje za potrebné uviesť, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a

zist'ovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly má síce dovolací súd možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd takéto vady v prejednávanej veci nezistil (viď nižšie).

8. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť ním podaného dovolania z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.1. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie žalovanej, že v konaní došlo k ňou tvrdeným vadám zmätočnosti.

8.3. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

9. Žalovaný v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) CSP v podstatnom namietal nedostatok dôvodov (neprekúmateľnosť), ktorá zmätočnosť podľa jeho názoru spočívala v jeho arbitrárnosti a v tom, že sa odvolací súd riadne nevysporiadal so všetkými skutočnosťami vyplývajúcimi z predložených dôkazných prostriedkov a nedostatky dôkazných prostriedkov ignoroval, že odvolací súd nesprávne vyhodnotil dôkazy alebo sa s nimi nevysporiadal, v rozhodnutí o povinnosti nahradiť 100% trov konania, že sa žiaden zo súdov nezaoberal pasívnou legitimáciou žalovaného, že nemal zvoleného právneho zástupcu, a že konanie na súde prvej inštancie neprebiehalo v maďarskom jazyku, resp. že aj keď žalovaný nepožiadaval o tlmočníka, súd mal vzhľadom na povahu a okolnosti veci tlmočníka pribrať.

9.1. K tvrdeniu dovolateľa, že je rozhodnutie odvolacieho súdu arbitrárne, a odvolací súd sa nevysporiadal so všetkými skutočnosťami vyplývajúcimi z predložených dôkazných prostriedkov a ich nedostatky v rozhodnutí ignoroval dovolací súd uvádza, že dovolaním napadnuté rozhodnutie obsahuje výsledky vykonaného dokazovania, obsah podaného odvolania, vyjadrenie k nemu, ako aj právne predpisy, z ktorých odvolací súd vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Odvolací súd v

bodoch 12 - 16 primerane dostatočným spôsobom uviedol skutkovú a právnu argumentáciu, a v bode 13 odkázal na rozhodnutie súdu prvej inštancie, s ktorým sa odvolací súd plne stotožnil. Odvolacím súdom vyslovené závery tak nemožno považovať za svojvoľné, či celkom zjavne neodôvodnené. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. V prípade ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Dovolateľ preto neodôvodnene argumentoval, že je rozhodnutie odvolacieho súdu neodôvodnené (nepreskúmateľné). Za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.

10. Pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmatečnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP, správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06). Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v zásade nepatrí ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

11. Pokiaľ žalovaný v podanom dovolaní (predovšetkým vo vzťahu k prvostupňovému rozsudku, pozn.) namieta, že sa súdy nezaoberali pasívnou legitímáciou žalovaného, že ako strana konania nemal zvoleného právneho zástupcu, a nie je vylúčené, že vnímajúc, že často komunikuje v maďarskom jazyku neporozumel úplne všetkým tvrdeniam v rámci konania, dovolací súd predovšetkým uvádza, že uvedené nedostatky žalovaný nenamietal v podanom odvolaní proti prvostupňovému rozsudku (pozri bod 159 a 160 súdneho spisu).

11.1. Dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí najskôr uplatniť svoju argumentáciu, ktorú považuje za významnú, už v odvolacom konaní. Úlohou odvolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Povedané inými slovami, nedávalo by žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Takto by totiž nastala celkom absurdná situácia, kedy by najvyšší súd preskúmaval rozsudok odvolacieho súdu (teda jeho „zákonnú správnosť a spravodlivosť“), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden dôvod, pre ktorý by sa mohol (a mal) zaoberať určitou argumentáciou, ktorá mu nebola známa (zrejma), pretože ju dovolateľ nepoužil a „vyčkal“ by s ňou až na konanie pred dovolacím súdom. Inak povedané, dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne).

11.2. V tomto prípade ide totiž o kontradiktórne sporové konanie, v ktorom platí zásada, že práva patria bdelym (vigilantibus iura scripta sunt). Ak potom dovolateľ uvedenú námietku, zakladajúcu prípustnosť a dôvodnosť dovolania, neuplatnil v odvolacom konaní - hoci mu bola známa - v rámci ochrany svojich práv, nemôže ju dovolací súd posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP a contrario), lebo inak by fakticky preskúmaval rozsudok súdu prvej inštancie namiesto odvolacieho súdu, ktorý však na to nedostal príležitosť.

11.3. Z uvedeného možno urobiť záver, že dovolateľ môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len také námietky, ktoré už uplatnil v odvolacom konaní, pokiaľ tak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu urobiť mohol a tak poskytol príležitosť odvolaciemu súdu sa k nim vyjadriť.

11.4. V podstate obdobne postupuje vo svojej činnosti aj ústavný súd, z ktorého judikatúry vyplýva, že ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom

argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc a sťažnosť sťažovateľa odmietne (napr. II. ÚS 70/2017).

12. Nad rámec vyššie uvedeného dovolací súd dodáva, že zvoliť si právneho zástupcu je oprávnením a vôľou strany konania, a okrem legálnych výnimiek (medzi ktoré toto konanie v zmysle § 90 CSP nespadá, pozn.), nie je strana povinná dať sa v konaní zastupovať, a rovnako nie je súd povinný ustanoviť strane konania právneho zástupcu. Nemožno pričítať súdu prvej inštancie, ktorý žalovaného o možnosti dať sa zastúpiť riadne poučil (č.l. 110 až 112 súdneho spisu) ako ani odvolaciemu súdu, že si žalovaný zvolil z vlastnej vôle právneho zástupcu až v dovolacom konaní. Rovnako tak, pokiaľ dovolateľ namietal, že súdy nepribrali do konania tlmočníka a v tomto kontexte „nie je vylúčené, že vnímajúc, že často komunikuje v maďarskom jazyku neporozumel úplne všetkým tvrdeniam“, dovolateľ naznačuje (iba) potencionálne ohrozenie jeho práva, ktoré v konaní pred nižšími súdmi nenamietal; prípadné porušenie tohto práva nevyplýva ani z jeho mnohopočetných písomných prejavov obsiahnutých v súdnom spise, ako aj ústneho prejavu na pojednávaní konanom dňa 29. júna 2021 (č.l. 144 a nasl. súdneho spisu).

13. Najvyšší súd v zmysle uvedeného odmietol dovolanie žalovaného podľa § 447 písm. c) CSP bez toho, aby skúmal vecnú správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

14. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.